בס"ד

Michlalah Jerusalem College
Quality in Torah, Academia and Education

מכללה ירושלים ע"ר
איכות תורנית-אקדמית-חינוכית

סילבוס לקורס: ניסיונות הצלה בשואה בהיבטים חינוכיים, 60036.2.1

שם המרצה: טפרברג דורית

סוג הקורס : שיעור

שנת הלימודים: תש"פ , הקורס נלמד בסמסטר ב

מספר השעות ונקודות זכות: 1 ש"ש, 2 נ.ז.

שנת הלימוד בתכנית: ב

דרישות קדם: אין

מטרות / תוצרי למידה: הסטודנטית תרכוש ידע וחומרי למידה המתאימים להוראת השואה.
הסטודנטית תכיר מגוון רחב של דרכי הוראה כגון: סדנה, רב – שיח, סרטים ומולטימדיה הרלוונטים לנושא הנלמד.
הסטודנטית תוכל לשלב את נושא השואה בתחומי ההוראה שלה ולהעלות נושאים מעוררי חשיבה ועניין כמורה לעתיד.

תיאור הקורס: בקורס ילמדו נושאים שונים הקשורים בניסיונות הצלה בתקופת השואה, התנאים שאפשרו או מנעו הצלה, ניסיונות הצלה שהתרחשו במדינות השונות ושאלות ערכיות בנושא ההצלה. מה ניתן ללמוד מניסיונות ההצלה על המצילים? מי הם היו ומה זה מלמד אותנו על העם היהודי.
בקורס ילמדו דרכים דידקטיות להוראת נושא השואה בכיתות השונות.

התוכן הניתן מידי שבוע, מטלות וחומרי קריאה:

מס'	נושא, מטלות וחומר קריאה
1	פירושו של המושג הצלה בתקופת השואה, הסבר ודיון בשאלה מדוע חשוב לדבר גם על ניסיונות להצלה גם אם הם לא הצליחו. צפייה בקטע מתוך סרט על החיים לפני השואה - הבנת העולם העשיר שאבד. ההצלה כנקודת אור בתקופת השואה וכעוגן לחיזוק האמונה. שאלת המידע שהיה ליהודים בנוגע להצלה. קריאת מאמר – אל בית הרב.
2	מצגת לבירור המושג הצלה בתקופת השואה - הסבר אקדמי עפ"י מאמרו של פרופ' דן מכמן. מתי ניתן היה להציל ומה היו התנאים שאפשרו או מנעו זאת. ההבדל בין מדינות מערב ומזרח אירופה לגבי אפשרויות ההצלה בהן. הקינדרטרנספוט - הצלה בטרם שואה, צפייה בסרט ודף עבודה
3	השואה בצרפת כדגם לניסיונות הצלה במערב אירופה, צפיה במצגת ובקטעים מסרט. העלאת דילמות ושאלות מוסריות
4	פגישה עם בת לניצולי שואה מצרפת - מה ניתן ללמוד מסיפור ההצלה של הוריה. כיצד ניתן להעביר זאת לתלמידים.
5	ילדי מסתור – היבטים היסטוריים ושאלות הלכה בנושא הסתרת ילדים במשפחות נוצריות
6	בצל הצלב - ילדים מסתתרים במנזרים - שאלות של זהות יהודית. צפיה בסרט
7	יהודי למרות הכל: סוגיות של שמירת הזהות היהודית במסתור – תכנית דידקטית
8	למי שאספני: פדיון ילדים לאחר השואה - תכנית דידקטית בנושא ילדי מסתור
9	ייחודה של השואה בהונגריה - היבט היסטורי - צפיה במצגת

10	ניסיונות הצלה בהונגריה - היבט היסטורי ושאלות ערכיות: כיצד ניתן היה להציל את יהודי הונג
11	פעילות ההצלה בהונגריה – היבט דידקטי: לאבותינו ולנו, תכנית להוראת הנושא בבתי הספר.
12	לאבותינו ולנו – מפגש עם בת הדור השני לניצולי השואה מהונגריה
13	שארית הפליטה ושיקומה. הקשיים של ניצולי השואה בחזרה לחיים לאחר השואה, משבר האמונה וההצלה הרוחנית. צפייה בתכנית דידקטית "מיתרים לרחל"
14	תפקידו של המורה והמחנך בהנחלת זיכרון השואה לתלמידים דיון בקבוצות. משוב כיתתי – מה רכשתי בקורס זה וכיצד איישם זאת בכיתתי.

חובות הסטודנט בקורס:

בקורס זה יש חובת נוכחות בכל השיעורים כמקובל במכללה.
הנוכחות תיבדק מידי שיעור.
על הסטודנטיות לקרוא מאמרים קצרים שיחולקו להן לשיעורי בית.
בתום הקורס יתקיים מבחן.

אופן ההערכה - הרכב הציון

מרכיב	אחוז	ציון מינימלי למרכיב
עבודה	40%	
תרגילים	60%	

רשימה ביבליוגרפית:

קריאת חובה:
פרבשטין אסתר, בסתר רעם: הלכה הגות ומנהיגות בימי שואה, מוסד הרב קוק, ירושלים, 2002, עמ' 17 -35. עמ' 482 – 486.
גרייף גדעון, מציל אחי אנוכי: יהודים מצילים יהודים בימי השואה, יד ושם, ירושלים, 2004, עמ' 36 -47.
מכללה ירושלים, השואה בראי ההלכה, תשס"ח, עמ' 52 -61.
פרבשטין אסתר, ערבים זה לזה: יהודים לעזרת יהודים בשואה, מכללה ירושלים, תשע"ז, עמ' 76 - 82.
קריאה נוספת להעשרה:
יד ושם, שנות ראינו רעה, ד', ירושלים, תשס"ז
מכללה ירושלים, השואה בראי ההלכה, תשס"ח
מכללה ירושלים, ערבים זה לזה: יהודים לעזרת יהודים בשואה, תשע"ז
אתרי אינטרנט להעשרה:
אתר זכור, מכללה ירושלים zachor.michlalah.edu
אתר יד ושם www.yad-vashem.org.il
אתר מוזיאון לוחמי הגטאות https://www.gfh.org.il